

El rei pressiona González perquè controlï la premsa

La Zarzuela i la mala premsa

Les dures crítiques que va rebre la monarquia espanyola aquest estiu passat a causa de la seva passivitat durant l'esclat de la crisi del golf Pèrsic i l'enviament de tropes espanyoles a la zona han portat el rei Joan Carles a pressionar, durant les últimes setmanes, el president del govern.

Les últimes reunions que ha mantingut el president de l'executiu socialista i el cap de l'estat han tingut com a protagonista el debat sobre la necessitat de conèixer els principals accionistes dels grups empresarials que es troben darrere dels mitjans de comunicació. El rei, segons fonts properes al govern, ha instat en repetides ocasions Felipe González perquè apliqui una llei similar a la que es va aprovar a França el 1984 sobre "pluralisme i transparència informativa a la premsa".

El president del govern va anunciar, a porta tancada davant el plenari del recent Congrés del PSOE, la seva intenció d'obligar les empreses editorials a fer públics els noms dels seus accionistes. Fonts del partit del govern no amagaven que l'interès de González és el de "desemmascarar" sectors i persones econòmicament poderoses que, suposadament serien els responsables d'una campanya de desprestigi i desestabilització amb el punt de mira posat en l'executiu. Les informacions sobre el cas Guerra i les críti-

Dates per a les crítiques

Setembre 1989. Inauguració de l'Estadi de Montjuïc. El rei hi arriba amb mitja hora de retard. El públic protesta i s'escolten comentaris agres. Les reivindicacions nacionalistes sonen amb força.

3 agost 1990. A pesar de la invasió de Kuwait, el rei continua de vacances a Palma de Mallorca. Joan Carles I a penes apareix en públic. Segons es comenta, el monarca no vol que els fotògrafs el persegueixin i, d'altra banda, s'ha sensibilitzat per les crítiques rebudes pel fet de "consentir una cort

paralela a Mallorca".

28 agost 1990. La Casa Reial declara a un mitjà informatiu de Madrid que el príncep Felip no podria sumar-se a l'expedició espanyola al golf Pèrsic "perquè no és un militar més, sinó l'hereu de la Corona" i que "en cas de guerra entre Espanya i una altra nació, Felip de Borbó se n'hauria de mantenir al marge".

14 setembre 1990. El CIS (Centro de Investigaciones Sociológicas) publica una enquesta que marca una forta davallada de la popularitat del rei i

ofereix aquesta dada: gairebé la meitat dels ciutadans de l'estat pensen que "la monarquia fa temps que està superada".

16 setembre 1990. Uns milers de manifestants es concentren a Madrid en contra del viatge espanyol al Golf. Es coregen crits com ara: "Ito, ito, ito, que vaya el principito" i "Al mogollón, Felipe i el Borbón".

5 octubre 1990. Representants de la coordinadora de pares dels soldats enviats al Golf manifesten que "les reticències que pot tenir la reina d'Espanya entorn d'aquest viatge -el del

príncep al Golf- donen la raó a totes les crítiques que hem fet nosaltres contra l'enviament dels nostres fills".

30 octubre 1990. Enuig en la Generalitat pel desenvolupament de la visita de Gorbtxov a Barcelona en la qual es va situar el príncep Felip per davant de Pujol. "El president de la Generalitat és el representant ordinari de l'estat a Catalunya, excepte quan hi són el rei i el president del govern. Cap altre càrrec el pot substituir en l'exercici de la representació de l'estat".

ques pel paper del vice-president del govern, tant al partit com al gabinet ministerial, serien un dels fronts principals d'aquesta ofensiva periodística contra els socialistes. Els diaris que més ganys té el govern de *destapar* són *El Mundo del Siglo XXI*, *El Independiente*, *Diario 16* i revistes d'informació general com *Tiempo* i *Tribuna*.

Paral·lelament, l'esvaiment del caràcter tabú de les informacions sobre els errors de la família reial espanyola sembla que no acaben de ser encaixats pel monarca.

Nervis al palau

El 23 de juliol de 1969, Joan Carles de Borbó va acceptar el títol de príncep d'Espanya i la condició de successor de Franco "a títol de rei". Als sis anys de la mort del dictador i amb el país que començava a despertar políticament, la cosa no començava bé per a aquell trenté espigat que es debatia entre l'absolutisme postfranquista o la monarquia a l'anglesa. Afortunadament, algú del seu entorn va veure de quin costat bufava el vent i encaiminà en la bona direcció el que avui és monarca.

Anys més tard i arran de l'anguniosa nit del 23 de febrer de 1981, la popularitat del rei va experimentar una espectacular millora a conseqüència de l'actitud mostrada per Joan Carles I en la seva llargament esperada intervenció televisiva. A partir d'aquest moment, el fervor de les masses ha acompanyat el rei pertot arreu. Si ha tingut errors, no s'han conegut i si hi ha hagut crítiques, s'han ocultat curosament. Tot ho fa bé, que per això és el rei... i a més demòcrata. La quadratura del cercle, ves per on.

Però no hi ha res etern i el poble és vel·lèitós i voluble. Últimament i gràcies als mitjans d'informació, han començat a aflorar unes gens velades crítiques a determinades actuacions del rei. Sobretot arran de la seva actuació en el conflicte del golf

Pèrsic i el paper del seu fill, Felip, en la intervenció militar. A més, les imatges del monarca en un iot de 1.000 milions de pessetes, conduint motocicletes cares i potents o automòbils impressionants, comença a no fer gràcia a una ciutadania que suporta un 17% de desocupació i que se sent assetjat per les hosts inquisidores de Josep Borrell. El resultat és que gairebé la meitat dels habitants de l'estat opina que la monarquia està superada des de fa temps. En la Zarzuela han sonat les sirenes d'alarma i s'ha reaccionat com gairebé sempre en buscar un culpable i trobar-lo —no cal dir-ho— en la premsa. Les pressions de la Zarzuela sobre l'executiu socialista per a controlar les empreses informatives tenen moltes lectures, totes negatives, però es transllueix que al palau hi ha nervis i una escassa capacitat per a encaixar les crítiques. ¿És que la dignitat de l'estat exigeix que el seu primer mandatari es passegi per les aigües de la Mediterrània en un iot de 1.000 milions de pessetes? ¿És que la repercussió espanyola en l'estranger necessita imperiosament que el rei gaudeixi i exhibeixi en públic una escuderia automobilística valorada en centenars de milions de pessetes? ¿És que una de funcions de la Corona és passejar el luxe en un país amb un 17% de desocupats?

Jose Miguel García Mateache

dors espanyols són l'italià i el francès. En el primer cas, una institució que rep el mandat del Parlament vetlla per les normes que regeixen l'edició dels diaris i el funcionament dels mitjans àudio-visuals, alhora que controla que els mitjans compleixin amb la seva obligació de publicar una vegada a l'any el balanç. A França, els diaris també estan obligats a publicar anualment els seus comptes d'exploració.

La retard de González a fer públic el seu desig de fiscalitzar els comptes de les empreses editores de diaris es podria interpretar tant a una inercial resistència per la proximitat de les eleccions municipals i autonòmiques com al desig que no es relacionés la iniciativa amb el descontentament estival de la família real.

Robert Petit

Aquest estiu passat, diversos mitjans de comunicació van criticar que el rei no hagués interromput les seves vacances amb motiu de l'esclat de la crisi del golf Pèrsic, crítiques que es van intensificar quan el govern va decidir enviar tres vaixells de guerra a la zona. Mentre aquests esdeveniments trasbalsaven l'opinió pública espanyola, el rei apareixia en fotos conduint la seva moto esportiva i participant en regates. L'aixecament de la veda informativa entorn del palau de la Zarzuela va fer sortir a la llum un suposada crisi matrimonial entre Joan Carles i Sofia, i nombroses travesses sobre les parelles de torn del príncep i les infantes. La guinda va ser l'actitud corrosiva amb què alguns diaris van tractar la visita de l'hereu de la corona a la fragata i les corbetes destaca-

des al Pròxim Orient.

Malgrat l'interès del rei, el govern ha rebut "amb calma" l'encàrrec de legislar el control econòmic dels mitjans informatius. L'oposició, en bloc, ha rebut desfavorablement la iniciativa, el PP va acusar els socialistes de tenir una concepció absolutista del poder, mentre partits afins al del govern, com ara el CDS, han advertit del perill de coartar la llibertat de premsa amb lleis de caràcter restrictiu.

El projecte de llei, que a hores d'ara ja elabora el Ministeri per a les Relacions amb les Corts, pretén crear un registre públic amb el nom de les persones que tenen accions a cada diari, i no descarta una posterior llei antimonopoli o contra la concentració empresarial dels mitjans. Els dos models que inspiren els legisla-

